

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, Széchenyi utca 19

Telefon: 228 és 1047

228 és 1047

228 és 1047

Dr. Ramasetter Róbert

2. II. 8. Budapest

ELLET

ESZDŐ-POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Évesre — — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — 290
Egy hónapra — — 100
Az előfizetési ára „Föld” című folyóirattal együtt hav-ként 10 lejjel drágább
Csehszlovákiában
Egy hónapra — — — 40
Egy évre — — — 120

1926 október 22 Péntek

Budapest * 12. évfolyam - 231. szám

5687 Chesván 14

Bajok tengerében

Bajainkat ismerjük jól. Hírlapi cikkek, ankétek, feliratok, gyűlések éppen eleget, a megismerés megvilágították az ország állapotának minden betegségét mutató jelenségét. Tudjuk, hogy a bajok a háborúval kezdődtek, hogy nincs elég pénzünk a forgalom lebonyolítására, hogy a Moszkvába vándorolt ötezár millió aranylej, melyet máig sem kapunk vissza Oroszországtól, milyen súlyosan befolyásolja a jegybank politikáját. Tudjuk és érezzük, hogy rossz a vámpolitikánk, a közlekedésünk, elégedetlenek vagyunk az iskolatörvényekkel, magas a költséghamartláb s kölcsönt még így sem kap, akinek szüksége van rá, ismerjük eléggé a jogszolgáltatás hiányosságait, a gazdaság bizonnytalanágát, ma községi autonómia, holnap felszólítás, szünetünk az adótörvények miatt és csehszlovákiától a nagyipar megszerzéséig mindent reformálni, javítani szeretnénk, ha engednék.

De nem engedik. S ez a legnagyobb baj. Tudjuk a betegséget, ismerjük az orvosszereket s nem lehet alkalmazni őket. Akiknek első sorban cselekedniük kellene, a politikusok s főleg azok, akik ebből a fajtából miniszteri, államtitkári s egyéb olyan helyeken ülnek, ahonnan módjuk lenne s kötelességük volna az ország bajait meggyógyítani, nem is védekezhetnek azzal, hogy ezeket a bajokat nem ismerik. A fentemlített ankétek, cikkek s egyéb gravámer-felsorolások, mint a most lefolyt nagyváradi kamatláb-gyűlés, vagy a lakók és háziurak értekezletei a készülő lektörvény tárgyában, holt bizonyossággal eljutnak mindig az illetékes tényező elé, akinek hivatása lenne azokkal foglalkozni is. Már most vagy komoly figyelem és megoldás tárgyává teszi a bajok orvoslását, vagy nem. Ha nem teszi, kötelességmulasztást követ el, mint ember is és mint politikus, s ezért ott kellene hagyja hivatalát. Ha pedig megtenné s jól tenné meg, elnémulnának a panaszok s boldog és megelégedett emberek üdvözölnék a reformokat és intézkedéseket, hiszen kollektív kívánság hozná létre ezeket.

Az országos elégedetlenség, a mindig fokozódó anyagi és erkölcsi romlás azonban azt mutatják, hogy a kormányzó politikusok rosszul oldják meg feladatukat. S mert rosszhiszemség vádjával nem illethetjük őket, azt kell megállapítanunk róluk, hogy először is szakértelmű hiányzik a feladatok megoldására, másodsorban ez még rosszabb, mert nagyon fontos feladatok megoldására már a közvélemény is hiálakult, hogy nem respektálják a közívánásokat, hogy nem szeretik a kollektív fellépő sürgős közszükségletek kielégítését s harmadszor, ez a legrosszabb kormányzó embereknél: tehetetlenek.

Súlyos vádak ezek, súlyos jellemzője az országgió politikusoknak, de az események elmentmondát nem tűrően igazolják e vádak jogosságát.

A külföldi tőke behozatalának szükségesége tisztázott kérdés az ország gazdasági közvéleménye előtt. Ahhoz, hogy Románia mérhetően gazdasági kincseit produktív munkára használjuk fel, egyrészt az ország közhiteleit kell igénybe venni külföldi kölcsön felvételére, másrészt utat kell engedni a külföldi magántőkének, mely ha a kamatokat ki is veszi és ki is viszi az országból, de bennhagyja állagának jó részét épületek, gépek, munkabérek, adók formájában.

Manoilescu államtitkár volt egyike azoknak a most kormányon levő államférfiaknak, akik a kormányrajtás előtti időben talán legenergiusabban hangoztatták a régi liberális rezsimmel szemben a gazdasági megújulás szükség-

ességét külföldi tőke igénybevételével. A néhány hét előtti kolozsvári értekezleten kiábrándító nyilatkozatban jelentette be álláspontjának megváltoztatását, hogy a külföldi magántőke bejövetelenek akadályait nem fogja elhárítani úgy és olyan mértékben, ahogy azt régebben, mint magánember, az Argus hasábjain pedig annyiszor hangoztatta.

Amíg a külföld vezető államférfiai és gazdasági életének reprezentánsai egy nagyvonalú, alkotó európai gazdaságpolitikát kezdeményeznek, hogy véget vessenek a háború okozta s még ma is érezhető általános leromlásnak, Manoilescu ur — az ő nevét említem, mert tőle várunk legtöbbet eddigi hivatali működésében éppen ellenkezőjét mutatta annak, amit nagyvonalú politikának nevezünk.

Minden nagykonceptív gazdasági politikát számokban azoknak a befektetéseknek összege jellemez, melyeket a már meglévő, jelentkező közszükségletek kielégítésére szánunk s melyek egy ország fejlődését biztosít-

hatják.

Az is letárgyalt és ismert dolog, hogy itt Romániában milyen befektetések szükségesek. Vasut, elektrifikálás, iskolák, középületek, munkás- és tisztviselőlakások, mezőgazdasági és ipari gépek investálása kellene, de befektetések nélkül nincs hozadék s egy külterjes, leromló házgazdaság a szegénységhez s állandó nyugtalansághoz visz.

Szakértelem, tehetség, a szükségletek programszerű kielégítése s a pártok érdekeinek elrendelése az ország érdekében, ezeknek kellene jellemzőnek a jól kormányzó politikus személyén és működésén s a mi tengersok bajainkat látva, azt kell mondjam, el azokkal, akik nem ilyenek!

Nem hiszem azonban, hogy ez a kifakadás sokat használna éppen azoknál, akiket illet. Egy hang csak a népből. De ilyen hang ma sok hallatszik, mindig több és több és mindig hangosabb s az ország hiáltáit majd meg fogják hallani! Ligeti Sándor

Vilmos császár nem hagyhatja el Hollandiát

Angol-francia demars az amszterdami kormányhoz

(Amsterdam, október 21. Az Uj Kelet tudósítójától) A mai nap folyamán a holland belügyminiszter beszélgetést folytatott Vilmos német excsászárral, annak a lépésnek a következtében, amelyet a francia és az angol kormányok tettek a holland kormányval. Egyik közös demarsról van szó, amelyet a francia és az angol kormány abból az alkalomból intézett Hollandiához, hogy Poroszország az excsászár rendelkezésére bocsátotta a hamburgi kastélyt, mint állandó lakóhelyet. A két kormány követi felhívta a holland kormány figyelmét arra, hogy az excsászár Hollandiába való további megmaradásáért a holland kormány felelős és hogy Franciaország és Anglia mindent meg fognak tenni annak megakadályozására, hogy az excsászár visszatérjen Németországba. A holland belügyminiszter a mai beszélgetés során tájékoztatta az excsászárt a helyzetről s egyidejűleg felhívta a figyelmét arra a következményekre, amelyet az excsászárnak esetleges Németországba való szökése vonna maga után. A francia és az angol kormány lépése nagy feltűnést keltett és olyan hírek kolportálására adott alkalmat, amelyek szerint a két kormány szükség esetén saját országterületére akarja internálni az excsászárt.

A miniszterelnök politikai titkára nyilatkozik az aktuális politikai kérdésekről és a kisebbségi problémáról

(Bucuresti Bukarest, október 21. Az Uj Kelet tudósítójától) A „Radoi” munkatársa beszélgetést folytatott Papaco tea postavezérigazgatóval, aki egyben Averescu tábornok politikai titkára is.

— Mi az igazi oka a parlament elnapolásának? — kérdezte az újságíró.

— A parlament megnyitását azért halasztottuk el, hogy a legfőbb törvényhozó tanács és a minisztériumok első kezű hársenek mindazok a törvényjavaslatok, amelyeket a parlamenti bizottságok a szakminiszterekkel együtt a nyári szünet idején előkészítettek.

A készülő reformok

— Melyek a javaslatok közül a legfontosabbak?

— A megszavazásra kerülő javaslatok közül kiemelendők első sorban a közigazgatási reform módosítása, a pénzügyi kérdéseknek az előző kormány által végzett szabályozásának kiegészítése, kapcsolatban az új költségvetéssel, továbbá a CFR és a hadsereg reorganizálása. Ezenkívül a közoktatásiügyi miniszternek is előkészítendő programja van az oktatás reformjira vonatkozólag.

— Milyen intézkedések várhatók az Ön által vezetett intézményeknél vezérigazgató ur?

— Alkalmazni fogjuk a liberális kormány által a posta autonómiájára vonatkozólag megszavazott törvényt, bizonyos kisebb módosításokkal, amelyek a különböző szervek működésére vonatkoznak. Ezenkívül életbe foguk lép-

teszni a postánál az üzemi szolgálatról szóló törvény módosításával a csekk- és clearing-szolgálatot, amelyet már 1920 ban tervezniünk és az előző kormány alatt elkészítettünk s amely szolgálat nagy előnyt fog hozni az iparnak, kereskedelemnek és magának az államnak is. Ez a szolgálat a Nyugat összes államaiban kitűnő eredményeket hozott.

Összinte politikát ígér a kormány

— Mint a miniszterelnök ur politikai titkára, kérjük, nyilatkozzék a kormány általános politikájáról.

— A most következő ülésszak egyike lesz a legtermékenyebbeknek, aminek főoka a kormány összinte politikája. Ez a politika a gazdasági normalizálásra törekszik. Egyébként a néppárt még ellenzéki korában komoly tanulmányokat végzett az ország szükségleteiről és példát adott e tekintetben a többi pártoknak. Így évi pártkongresszusainkon a politikai megbeszéléseken kívül minden alkalommal előadásokat tartottunk a napirenden lévő egyéb kérdésekről is.

Egyenlő elbánás

— Eddigi rövid ideig tartó kormányzásunk alatt a Franciaországgal és Olaszországgal kötött egyezmények és a jóviszony, amelyet kormányunk nagy szövetségeseinkkel megszilárdítani igyekszik, bizonyítják a kormány politikájának alaposágát és szilárdságát, amely külföldön is bizalomnak örvend.

— A kormánynak egyetlen célja van

sten mit kräf-
ser.
n kann wird
g.
rcantor Ema-
1926.

er, Gemeinde

omagoló

k

dsk jutányo-

na'

an
ORADEA
101-103.

ESEK

fastagabb beth-
40 lej. Allást-
shtróttések díja
125 lej, elő-

rzacsó

s megrendelhető
Calea Duro-
16.

utazó égyenkő t
egás jutalékkal,
kal a „ult és
erkesztősége —
Strada Regina

WALD

r. Vlahutaj (vol-
1) 3. Telefon 147

ezold.és tükör-
ablattveg rakár
gezési vállalat.
ákrök újrafon-
1007

ülönbejárato bi-
szoba a Fötér kö-
2 fiatalembernek
teljes felállítás.
iadóban.

ató intelligens
éany elmonne
nőnek vagy
mek mellé. —
kat „Komoly”
a kiadóba kér.

néstü szfför ál-
es luxusautóra
adóben.

jó házikosztot
—2 fiatallemer
dó családnál. —
u. 5., udv. hátul.

EZT A SZELVÉNYT A LAP BELSÉJÉBEN FELSOROLT KERESKEDŐK

LEI 5 LEI

ÉRTÉKBEN TIZ SZÁZALÉKAIG KÉSZPÉNZFIZETÉS GYANANT FOGLADJAK EL

Ez a szelvény érvényes dec. 1-ig

amelyet teljes állhatatossággal követ és amelyetől nem tér el: olyan állampolitika inaugurálása, amely nagy vonásaiban kontinuitásában nyilvánul meg, amely kifelé a mai Románia részére méltó helyet biztosít, befelé pedig kezkeskedik a román elemek fejlődéséért.

— Még egy kérdés, Vezérigazgató Ur! Milyen lesz a kormány jövőbeni magatartása az etnikai kisebbségekkel szemben.

— A kisebbségi kérdésben minden román kormánynak, nemcsak a jelenleginek, csak egyetlen jól meghatározott politikája lehet: megkövetelni a kisebbségektől, hogy jó állampolgáraink legyenek, respektálják nemzeti jogainkat és hű katonái legyenek a hazának és a koronának. Ezel szemben, ennek fejében nem lesz olyan kormány Romániában, amely ne tekintené egyenlő szemmel valamennyi állampolgárt. Mert mi, akik annyit szenvedtünk a Habsburg uralom idején, nem akarjuk, hogy azok a kisebbségi szegélyek, amelyek nálunk találhatóak, jogtalanságokat szenvedjenek.

A FILM

A „Bűn“ bemutatója. A „Vöröskereszt“ jubileumi ünnepeinek során ma este mutatta be a Select mozgó a sorrendben második román filmet, a „Bűn“-t. Annak idején rézletesen beszámoltunk ennek a filmnek izgalmas meséjéről, amelyet a legkiválóbb román színészek Caragiale használt című regénye alapján filmesítették meg. Ha technikai és szociális tekintetben a „Bűn“ nem is vetekehet még a hűlföldi filmekkel, annyi bizonyos, hogy annyi friss népi elemet és izzó drámaiságot vonultat fel, amely fölöttébb kárpótolja a nézőket. A filmet nagy örömmel fogadta a mozijáró közönség, ami annak jele, hogy több előadást is lehetne, sőt kellene ebből a filmtől rendezni. A „Vöröskereszt“ javára még egy nagyszerű film kerül bemutatásra, a „Panoptikum“ az Urániában, melynek főszerepét Werner Krausz és a nemrég Amerikába vitorlázott nagy színész: Emil Jannings játssza, akit a közönség elragadtatással nézett meg a hatalmas sikerű „Varieté“ című filmben.

Hány évesek a film leghíresebb női és férfi-csillagai? Egy német filmalmanach most tette közé a legnépszerűbb mozicsillagok életkorára vonatkozó adatokat. Jellemző, hogy a könyvben felsorolt primadonnák alig öt százaléka mellett áll a születési évszám és ezek a számok is meglehetősen problematikusak, ha meggondoljuk, hogy hölgyekről van szó és hogy az adatok a saját bemozdásukon alapszanak. Fern Andra és Lucie Doraime 32 évesek, Käthe Dorsch közeledik a 38-hoz, Evi Eva még az idén 26 lesz, Käthe Haach és Margarethe Sanner pedig nemrég multak 30 évesek. Lya Mara már túl van a 29-en, Mia May pedig, a szerencsétlen végű Eva May anyja, azt állítja hogy 42 éves. Hella Moja tizennyolcnak érzi magát, valóban azonban elmúlt 30, Erna Morena pedig hat évvel fiatalabb nála. Mae Murray a napokban lépett 40-ik életévébe, Pola Negri pedig 29 akar lenni.

Lotte Neumann már a harmincasokhoz számít — állítása szerint csak néhány hét óta, Asta Nielsen pedig saját bevallása szerint 43 éves. Ossy Oswald 29 éve vándorol a siralom-völgyben, Lee Pary kerek negyedszázadot tölt már a földön, Henry Porten pedig azt mondja, hogy 38 éves, Lya de Putti válasza: alig mult

tam 26 éves. Hanna Ralph közel van a 39-hez, Dagni Servaes 33 as, ugyanannyi Hanny Weisse is, Hilde Wörner pedig 31 éves.

Most nézzük a férficsillagokat. Itt is óvatossággal kell tudomásul venni az adatokat, bár a mozihősök az almanach adatai alapján, valamivel őszintébbnek látszanak. Itt van például Karl Bachersachs 1886 ban született. A kis Jackie Coogan most lesz tizenkettő. Nemsokára megírhatja gyermekkori emlékiratait. Ernst Hofmann 1890-ben köszöntött be szülei házába. Jannings a legszebb férfikornak örvend: 41 éves, az ő kortársa, Elich Kaiser-Titz, Bruno Kastner 35 éves, Rudolf Klein — Rogge Jannings korosztályába tartozik. Eugen Klopfer egy évvel fiatalabb. Harry Liedtke épp a napokban lesz 38 éves — állítólag.

A világ legnagyobb zsidó könyvtára

Davidsohn newyorki professor felkutatja a héber költészet elsőt emlékeit. Harmincöt ezer vers és ének

(Varsó, október 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nappal ezelőtt Lodzban járt dr. Izsak D. Davidsohn professor, a newyorki zsidó rabbiszemináriumnak tudományos munkásságáról ismert nagynevű tanára, aki tudvalevőleg a kovnói kerületből származik, tehát szülőföldjét látogatta meg ez alkalommal. Tizenkétéves korában elvesztette apját és ő évvel ezelőtt teljesen árva marad. Davidsohn, aki ekkor Grodnóban lakó nagybátyjához, rabbi Izsak Tauchumhoz került. A szibirkai jesivában eltöltött néhány hónap után kivándorolt Amerikába, ahol a középiskola tanulmányok elvégzésével párhuzamosan végül olyan pozícióba küzdötte fel magát, amely nemcsak Amerika, de az egész zsidó tudományos világ elismerését biztosítja számára.

Davidsohn professor jelenleg egy hatalmas munka előkészítésén dolgozik. A könyv, amelynek címe: „Ocar ha'sra vehapiut“, évtizedek alatt íródott és magában foglalja az összes énekeket és költeményeket, — számszerint 35 ezeret — amelyek a szentíratok lezárása és a hasskala-mozgalom megindulása közötti periódusban a zsidó talajtól fakadtak. Davidsohn professor, hogy élete főművét befejezhesse, egy évi szabadságot vett ki a newyorki szemináriumtól és most felkeresi Európa legnagyobb könyvtárát, szután hat hónapot a jeruzsálemi egyetemen tölt, amelynek jelentőségéről Davidsohn professor a következőket mondta:

— Véleményem szerint a jeruzsálemi egyetem nagyobb jelentőségű lesz a zsidó nép számára, mint jelenlegi halgatónak szempontjából. Olyan intézmény az, amelyre büszke lehet a zsidó nép. Ea is tartottam néhány nyilvános előadást az egyetemen és huszonkét prelekiót egy szeminárium keretében, amelyen husz hallgató vett részt. Nagyon hálás hallgatóságom volt. A nyilvános előadásokon, amelyeket az előképzettségre való tekintet nélkül mindenki látogathat, egyaránt megjelent kereskedő, iparos, hivatalnok, tanító, vagy az utánpótló család. A newyorki rabbiszeminárium éppen most határozta el, hogy minden évben kiküldi néhány növendékét a jeruzsálemi egyetemre. Héber nyelvűadásuk tökéletesítés céljából. Hasonlóképpen felkeresi a jeruzsálemi egyetemet a bécsi rabbiképző növendékek is. Ilyenformán a jeruzsálemi egyetem hovatovább a galutbéli zsidó főiskolák centruma lesz és ebben van is a jelentősége tulajdonképpen. Igaz, hogy az egyetem továbbfejlesztése nehézségekbe ütközik, de véleményem szerint a rohamos fejlődés egyáltalán nem kivánatos. Az egyetem egyes tanárok és jónemű tudósok vezetése mellett arra a reményre jogosít, hogy virágzó fejlődés vár rá.

Ezután a jeruzsálemi egyetem könyvtáráról beszélt Davidsohn professor.

— Annak ellenére, — mondotta — hogy nem rendelkezik korlátlan anyagi eszközökkel, a könyv árban tég munkalehetőséget találhat a kutató és szemlélőgus. Különösen ez az osztály nagyon fejlett, ami a híres Goldziner gyűjteménynek köszönhető, valamint S. A. Pozanski varsói tudós hagyatékának. A könyvtárnak ajándék utjau való gyarapításánál az a baj, hogy egy-egy munka több példány-

Miért végződik minden harisnyának ára héttel Siposnál? Mert a hetes szám szerencsét hoz mindenkinek, ki SIPOS-cégnél szerzi be harisnyáit. Kapható: Cluj, Regele Ferdinand-ut 8.

Paul Morgan pont október 1-én kétszer huszéves, Johannes Riemann negyedével idősebb, Schünzel félévvel fiatalabb Harry Liedtkenél. Gunnar Tolnaes 43 és 44 között mozog, Herman Valentin még tíz hónapot vár, míg 54 éves lesz, Conrad Veidt 36 éve látja a napvilágot s végül Friedrich Zelnih 1885-ben született.

ban is megvan, míg a ritkább, de fontos könyvek hányának belőle.

— A mi könyvtárunk — folytatta Davidsohn professor — a newyorkit gondolom, ma a világ legnagyobb zsidó bibliotékája, amely zsidó kézben van. Huszonkét évvel ezelőtt összesen még csak 5000 kötetünk volt, most azonban — és ez dr. Alexander Marx főkönyvtáros érdeme — százezer kötetet van a könyvtárnak, amiből 60-70 ezer hébernyelvű. Azonkívül több mint hatezer értékes kéziratot is megvásárolt a szemináriumi könyvtár.

Davidsohn professor ezután az európai könyvtárakban végzett kutatásainak eredményeire terelte a szót.

— A legnagyobb értékű és jelentőségű zsidó könyvek és kéziratok, mint ismeretes, a római pápa könyvtárában vannak. Engem nagyon szívélyesen fogadtak a vatikáni könyvtárban, amelynek vezetője, Tisserland két hivatalnokot adott mellém, hogy segítsenek a látni kívánt művek felku atásában. Tíz napon át dolgoztam a vatikáni könyvtárban, mialatt 300 óhéber munkát tanulmányoztam végig, amelyekben a liturgiai költészetnek egész kincsesházát federtem fel. Több munkából másolatokat készítettem.

Római kívül Davidsohn professor dolgozott a firenzei, velencei, budapesti és prágai könyvtárakban is. Kellemes meglepetés érte Kairóban, ahol Mussere zsidó bankár könyvtárában 2500 ritka töredéket talált a Genezirből, amelyeket öt évvel ezelőtt ástak ki. Mussere külön szobát és egy szolgát bocsátott a professor rendelkezésére, hogy nyugodtan dolgozhasson. Nagyon értékes liturgiai verseket gyűjtött össze Davidsohn a palesztinai jemenita zsidók körében is. Bucuszára előtt felkutatja a frankfurti, amsterdami, oxfordi és cambridgei könyvtárakat is.

Laboratorul LEO

ing. Theodor de Stipek, Ghimbav-Brasov

— A törvényesék bezárt egy máramarosszigeti könyvkereskedést. Máramarosszigetről jelentik: A máramarosszigeti törvényesék Fejes Margit busdványára lezárták Fekete Sándor könyvkereskedő üzletét, aki állítólag nagyobb összeggel tartozik a feljebbíróknak.

Katonatiszti ruhákat olcsón fest kakira Czink, Cluj

Kétszáz foból két zsidó V éppen olyan sor kop alk, mint találkozik a két egymást.

— Hogy va nem látalak ma

— Hat csak ember csak él.

veled mi van?

— Eddig h elé, edve. A szá ember. Másra nos, — minden hónapig beteg száz forintot ba

— Szent

negy kár. Náln pénzért két év

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

— Szent

A gettó humora

Kétszáz forint. Egy kicsiny litvániai városból két zsidó Varsóba költözött. Uj lakóhelyükön éppen olyan sorsuk volt, mint a régien: többet kopáltak, mint amennyit ettek. Az egyik rapon találkozott a hét ismerős. Nagy örömmel köszöntik egymást.

— Hogy vagy kedves barátom? Száz év óta nem láttalak már, hogy megy a dolgod Varsóban?

— Hat csak úgy úgy, felel a kérdezett, — az ember csak él. Még mindig jobb, mint a halál. Hát veled mi van?

— Eddig há! Istenek még csak meg vagyok előlve. A száz az kenyeret csak megkeresi az ember. Másra meg ni szükségem volna! De sajnos, — minden ellenségeknek kívánom, — két hónapig beteg voltam és ez a betegség két egész száz forintotba került.

— Szent Isten! Kétszáz forint? Bizonisten negy hár. Nalunk odahaza Litvániában ezért a pénzért két évig is beteg lehetnél volna.

Csudálatos dolog. Katz ur a legnagyobb nyomorúságban élt szülővárosában Nkwoban és végre elhatározta, hogy másutt próbál szerencsét. Berlinbe ment, hogy ott kezdjen valamit. De hogyan kezd valahoz egy zsidó? Pénzt szerez magának, a többi aztán magától megy. Így hát Katz ur elme egy pénzügyeshez.

A pénzügyes nyugodtan végig hallgatja, hogy mit kíván Katz és végre azt kérdi:

— Hogyan jött éppen en hozzám?

— Hogyan? Hallottam, hogy maga pénzt kölcsönöz, hát idejöttem.

— De hiszen én nem is ismerem magát! Hogyan adhatnék magának pénzt kölcsön? Hallott már olyat, hogy valaki kölcsön ad olyan valakinek, akit senkinek ismer?

— Egészen csudálatos! — sájt Katz. — Itt azért nem adnak kölcsön, mert senki sem ismer. Odahaza minálunk még azért nem adnak, mert mindenki ismer.

Az egyetlen kívánság. Fejével megházasodott, de az esküvő után csakhamar észrevette, hogy alaposan benne van a szőzban. Amikor az egyik nap hazajött a felesége éppen előbe megy, keservében ilyen szavakkal könyvit a lelkébe:

— Hallod-e te Jente! Hogy 500 forint hozományt ígértél nekem, de valóságban csak 200 forintot hozál, nem akarom felpanaszolni neked: hiányosan nem volt több pénz. Amiat nem akarok panaszkodni, hogy azt mondtad nekem, hogy csak 22 éves vagy, pedig a valóságban hála Istennek már a harmincon is tul vagy. Mit tehatek már — ami elmúlt, elmúlt! Csak arra az egyre kérlek, — tedd meg nekem azt a szívességet, hogy ne öregedj meg nekem tovább.

A nagy világ. Egy zsidó hazérkezik Németországból kis zsidó városkájába és az utcán találkozik a rabbiival. Kérdezi tőle a rabbi:

— Hallod-e te kánn voltál a nagy világban, akarnék tőled valamit kérdezeni: van valami különösebb dolog ott, szebb ottan, mint minálunk? Mindenki csodákat mesél a nagyvilágról, de senkise tudja megmondani, hogy tulajdonképen mi különös dolog van a nagyvilágban. A hazatért válaszol:

— Rabbi, hogyha én mesélni akarék, akkor se vége se hossza, nem volna. Csak egy pár dolgot akarék megemlíteni magának. Van ott például villamosvasut. Ha például az egyik utcából a másik utcába akarok menni, akkor nem megyek gyalog, — ott azt sem tudják mi az gyalog menni, — hanem felülök a villamosra és a villamos két perc alatt odaviez engem ahová akarom. Aztán vannak ott vasutak. De miféle vasutak: Olyan utvonalat, mint amilyen például Vilna és Kowno között van, fél óra alatt be lehet utazni. Aztán van ottan telefon, meg telefon. Tegyük fel, hogy Lewensohnal akar beszélni, aki Berlinben lakik. Azt hiszi, hogy előbb Berlinbe kell mennie, hogy beszélhessen vele? Szó sinos róla! Maga itten beszél és ő hallja magát Berlinben. Érti ezt? A nagyvilágban minden olyan gyorsan megy, hogy az ember alig tudja elhinni.

Mira a rabbi így felelt:

— Igazán ez csudálatos dolog, csak egyet nem értek: miért sietnek olyan nagyon az emberek a nagyvilágban.

Lemondott állásáról Bukarest polgármestere. Bukarestből jelentik: A városkáján kitört konfliktus miatt Hanibal Theodorescu, a főváros polgármestere lemondott állásáról.

A Népszövetség kisebbségi titkárának nagyváradi ankétja

Colban Erich megérkezett Nagyváradra. Petrescu Comnen kalszolja végig az országban

(Oradea Nagyvárad, október 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szerda esti expresszvonattal, amely két és félórát késéssel futott be ide, Nagyváradra érkezett Petrescu Comnen meghatalmazott miniszter, Románia gafi követe.

Az Uj Kelet munkatársa már szerda este felkereste a meghatalmazott minisztert. Magas-termetű, diszkrét eleganciájú ur, aki lekötelező szívéllyel fogadta munkatársunkat, de nyilatkozni nem volt hajlandó.

— Csak holnap nyilatkozhatom — mondotta — azután, ha mindent látam.

Csütörtök délelőtt 11 órakor jelszék a népszövetségi kisebbségi ügyosztály igazgatójának, Erich Colbannak Nagyváradra érkezése. A pályaudvaron megjelentek Petrescu Comnen követe, Jacob Jászai prefektus, Tulbure György polgármester, Marcus István rendőrprefektus és Pteancu Sándor közoktatásügyi felügyelő. A társaság megvárta a Magyarországból beérkező vonatot, amelyből kiszállott egy határrendőrségi tiszti és kísérte velük, hogy Colban Erich Biharpusztából a nagyváradi Park szállóba hajtatott autóján.

Petrescu Comnen nyilatkozik

A társaság az állomástól a Park-szállóba ment, ahol szívéllyel üdvözlés köröt találkoztak a két diplomata. Majd Petrescu Comnen magához kérlette az újságírókat és a következő nyilatkozatot tette nekik:

— Tessék kérdani, — hangzott Petrescu Comnen felszólítása.

A Népszövetség kisebbségi vezetőjének deklarációja

Most belép a szobába Colban Erich, aki először franciául, majd németül kérdés nélkül kezdi meg nyilatkozni.

— Nem tehetem tul magam azon az elven — mondotta Colban — hogy mint főtisztviselője a Népszövetségnek, teust minden államnak, amely csak a Népszövetségben benne van, nem nyilatkozhatom aktuális kérdésekről a sajtónak. Minden, amit Önöknek mondhatok, csak annyi, hogy ismét Romániában lehetek. Az a tény, hogy idejövök, természetesen bizonyítja, hogy Románia kormányja és a Népszövetség között békés együttműködés áll fenn. Független kérdések részleteibe bele nem avatkozhatom, azon elvvel fogva, amelyet már említettem. Födolog szarintem, hogy Románia kormányja és a Népszövetség között fennáll az együttműködés lehetősége és ez csak növekedni fog az által, ha Románia bekerül a Népszövetség főtanácsába.

A kisebbségi kérdésekben részleteset abszolúte semmit sem mondhatok. Azonban általánosságban mondhatom azt, válasszul Európa egyik legfontosabb problémájára, hogy a békekonferencián lehetetlen volt a határokat úgy meghuzni, hogy minden nemzetiség és minden felekezlet egy és ugyanazon szuverenitás alá kerüljön. Mondhatom, hogy ez lehetetlen. Vannak ugyanis, akik azt mondják, hogy így, vagy úgy lehetett volna, de szerintem ma már hiábavaló volna beszélni és ma már egy adott helyzettel állunk szemben. Most bizonyítva meg fogják oldani a kisebbségi problémát. Meg van a módunk rá. Először azzal, hogy

A zsidó hitközségek képviselői Colban előtt

A fogadtatásnál Fuchs Benjámín főrabbiával sokáig szívéllyesen elbeszélgetett. Fuchs főrabbi elmondotta az iskolai sémát, majd rátért szokra a sulyos sémákra, amelyeket a ma is érvényben levő kormányrendelettel a zsidóknak okoznak. Az iskolába járó zsidó gyermekeket kötelezik a szombat megszegésére és a szombati írásra. Az ortodox egyház mindent megtett a sémelen orvoslására. Voltak Bukarestben a kormánytól, sőt Öfelségénél is. Tegnap Goga belügyminiszteri kereset fel a főrabbi Csucsn és előadta sémáit.

— Bukarest messze van excellenciás uram, — mondotta a főrabbi, — a helyi hatóságoknak kellene segíteni.

A jelenlevő Tulbure György közbeszült és legmesszebbmenő támogatásáról biztosította a főrabbit. Eután dr. Kecskeméti Lipóttal, a neológ

— Milyen előből jött Excellenciád Váradra? — kérdeztük.

— Nem ismertem Nagyváradot, tehát felhasználtam az alkalmat, hogy megismerhessem. Ezt az alkalmat pedig nyújtotta az az utazás, amelyet Erich Colban Excellenciája, aki a Népszövetségben a kisebbségi ügyek legfontosabb intézője, tesz. E kísérem most utazásában, hogy megismerhessem Románia azon vidékeit, amelyek eddig még nem láttam. Másrészt utazásom célja az is, hogy tájékozódást szerezzek a napirenden levő kisebbségi kérdések felől is. Colban Excellenciája megismételt azt az utat, amelyet három évvel ezelőtt megtett. Averescu miniszterelnök, amikor szeptemberben Genfba járt, meghívta Colban Erich Excellenciáját látogatni. Colban ur Nagyváradra érkezett és meg fogja látogatni a város nevezetes személyeit, elsősorban Ciorogiu püspöböt, Frenciu Vallert, dr. Btalik Imre katolikus, Sulyos István református püspök urakat, valamint dr. Kecskeméti és Fuchs főrabbi urakat is.

Franco Mello joggyakorlata

— Hogy áll most a kisebbség sorsa a Népszövetség előtt? — kérdeztük.

— Ami Romániát illeti, — hangzott a válasz — ezidő szerint semmiféle kérdés vagy panasz nincs a Népszövetségnél kisebbségi kérdésben. Alálában a kisebbségi kérdés nagyon beható és alapos tanulmányozás tárgyát képezi, valóágos joggyakorlat alakult ki ebben a kérdésben. A joggyakorlat főleg Mello Franco, a braziliai delegátus ismert jelentésén alapszik.

A Népszövetség a kisebbségi polgárságot a többséggel teljesen egyenrangusnak jelentette ki. Első és utolsó szavam az, hogy az a tény, hogy itt vagyok, hogy itt vagyok én, mint a Népszövetség fő tisztviselője, legjobb bizonyíték arra, hogy békés együttműködés van a Népszövetség és a román kormány között és ettől nagyon sok függ.

— Utazásaimon meggyőződést szereztem arról, hogy milyen magas kul uraju népek laknak itt és hogy milyen fejlődési lehetőségeket nyújt ez a gazdag ország. Semmi sem volna kedvesebb számomra, mint ha megláthatnám, hogy mennyire boldognak érzi magát minden család, fajra vagy felekezetre való tekintett nélkül. Én optimista vagyok és azt hiszem, hogy ezekben a dolgokban semmit sem lehet elérni, ha az ember nem optimista és nem bizik a jövőben. Távol vagyunk már attól az időtől, amikor az volt a hiedelem, hogy lehetetlen különböző nemzetiségeknek külön dolgozni. Igenis, szerintem minden részről való jóakarattal jól fognak menni a dolgok. Mégegyszer hangulyzozom, romániai utamra a román kormány meghívására jöttem. Egyidőben Duca volt külügyminiszter kért, hogy jöjje el ide, szerezzek meg minden információt, hogy Romániát megismerjem. Lehet, hogy minden, amit én a jövőtől várok, nem valósul meg, de optimistának kell lenni.

Ezzel Erich Colban befejezte nyilatkozatát. Erich Colban Ciorogiu görögkeleti püspök-nél volt ebéd, majd az egyházak vezetőinél tett látogatást.

hitközség főrabbiával folytatott beszélgetést Erich Colban. Itt a beszélgetés azzal kezdődött, hogy Colban Erichet emlékeztette arra a beadványra, amelyben a zsidó liceum igazgatósága kérte a két nyelvű oktatás elismerését.

— Excellenciád emlékszik-e arra a beadványra, amelyben a két nyelvű oktatás engedélyezését kértük? Reméljük, — hangoztatta Kecskeméti, — hogy intervenciálásunk eredményes lesz, annál is inkább, mert a kormány is megígérte.

Itt egy kis szünetet tartott Kecskeméti rabbi, közben Erich Colban jegyzeteket készített. Végül felemeltette Kecskeméti, hogy a zsidó liceum nem kapta meg nyilvánosságát jogát.

Petrescu Comnen Nagyváradról elutazott Nagyenyedre.

18 október 22

en haris-
Siposnál?
zerencsét
IPOS-cég-
yáit. Kap-
erdinand-

r 1-én kétszer
egyedével idő-
b Harry Liedt-
között mozog,
pot vár, míg 54
látja a napvi-
elnih 1885-ben

vtára elszört

ob, de fontos

olytatta David-
gondolom, ma
fotékája, amely
yvel ezelőtt ösz-
ak volt, most
Marx főkönyv-
van a könyv-
nyelvű. Azon-
es kéziratot is
yvtár.

an az európai
saiinak eredmé-

elentőségű zsidó
eretes, a római
Egém nagyon
i könyvtárban,
ét hivatalnokot
a látni kívánt
n át dolgoztam
tt 300 óráer
amelyekben a
csesházát feder-
okat készítettem.
esszor dolgozott
s prágai könyv-
és érte Kairóban,
yvtárában 2500
ból, amelyeket
sere külön szo-
professzor ren-
lgozhasson. Na-
gyűjtött össze
ita zsidók köré-
tja a frankfurti,
ridgei könyvtár-

egy márama-
t. Máramaroszi-
gei törvényzék
rts Fekete San-
abi állítólag na-
jelentőnek.

Cluj

AZSIDÓ IFJUSÁG PRODUKTIVITÁJA

A pályaválasztás technikai problémái

Icta Diamant Izsó

A zsidó Árvagondozó Kolozsvári konferenciáján elhatározták az országos pályaválasztási tanács megalakítását. E nagyfontosságú határozatot a konferencia s ma három előadás alapján hozta meg, amelyet Diamant Izsó, dr. Elek Miklós és Kun Adalbert a tárgyan tartottak. A zsidó pályaválasztás problémája olyan fontos és jövőre kiható feladat, hogy szükségesnek tartjuk az előadásokat, az előadók szíves engedélyével, egész terjedelmükben közölni.

A pályaválasztásnál az általános felfogás egyre jobban hajlik ahhoz, hogy a gyermeket fölértékes energiáparazartól és megérzéstől, a pályacsorogtatás és pályaválasztás lelki depressziótól megkímélje, ellenében a célrendszerből származó konvencióval felfogással, hogy előnyös minél több élet tanulni, minél többfelébe beletölteni és hogy a gyermek előkészítése az élet számára hasonlítson a ruhacsorogtatás: csak a jól esapult, facsart, pa-kolt és szót ruha az, amely megtisztulva kerül ki a műveletből.

A probléma a háborús időkben minlancs lett lényegesen egyszerűbb volt, mint ma. Számos ember hívás szerint, vagy jótéko ysitgól foglalkozott a dologgal és betéva tudta, amit sok pályaválasztással foglalkozó könyv szépen elrtrikázott: hogy a papi, tanári, tengerészeti, pénzügyi, városi, vagy egyéb hiva akbtól a ranglétra különböző fokaira elérni a közönséges halandnak mi adatot? Az ipari, vagy ugynevezett szabadpályá kívül esett az ö kombi nciókban. Réseben, mert esélyei nehezebben voltak felbecsülhetők, részben pedig, mert éppen ezeket csak féltetve k, vagy a társadalom rossz gyer mekei számára fenntartottaknak mondták.

Ma sokban eltolódott a helyzet. A hivatalok és közisztviselői pályá rosszabb, függőbb és bizony talansabb existenciát nyújt, mint a szabad pályá és ha a tenult munkás és mestereberek pályája ma sem nyújt lehetőséget fantasztikus jövedelmekre, de határozottan keresztetbő és ezáltal jobban doráltá vált, mint a múltban és sok tekintetben, mint a közisztviselői pályá ma is. Az ipari evolúciójukban megállított országok legelő sorban tanult munkásállományukat féltik, azt igyeke nek minden áron megmenteni, — viszont minden megunt feltebő ipari ezeket igyekeznek bármilyen áldozat árán megszerezni — és egy, ez év elején Oroszország járt amerikai mérnökbizottság — bezámolójában ehelyett is a szakértett elemek övendetés előre törését jelzi és az ipari válság megoldásának kacsul tekint.

Lássuk már most, hogy mi adja meg a helyesen kiképzett szakemberek megkülönböztetett értékét és mi helyezi őket a közönséges gyári munkás és legtbbször a tisztviselő fölé, — és kíséreljük meg a párhuzamot köztük és a Zsidó Árvagondozó felügyeletére és vezetésére bizott gyermekek tervezett nevelése között.

A legelső a milien kérdése. Példának okáét az ipari vidékről, vagy éppen iparos családból kiképzett munkás környezetben barátkozik meg az anyaggal, a számszámokkal és a szakmába vágó fogalmakkal, mint egy földműves, vagy kertészdő környezetből kikerült gyermek és majd minden mesterség fel ve örökött titkait és fogásait örökégekppen veszí át. Ez az előny azonban nem olyan nagy, hogy egy szakszerű teoretikai és praktikus továbbképzés a bajon nem segíthetne, ha csak a gyermekben szak mája iránti kellő szeretetet és érdeklődést nevelhetünk.

Fontos azonfelül a helyes hiváasztás testi és szellemi diszpozíció szerint. Ezt a követelményt régebben általában nem éppen talozott konzervációval vittek keresztül és inkább a véletlenre bízták, hogy fodrásznak adják-e a gyermeket, vagy fűszerességédeknek, aszerint, hogy hol kerestek éppen egy u. n. „jobb házból való fiút“. Vagy megtették azt, hogy a tudósításos fiút szabóhoz, a püpos vagy rachitisszes fiút cipészhez adt k, ahol testi fogyakozásai öt végképpen megnyomoritották.

A kor követelményének e ponton ugy igyekszünk eleget tenni, hogy egy orvosokból és pedagógusokból álló bizottság orvosi, pszichofizikai és pedagógiai szempontból vizsgálattja a beosztásra kerülő fiukat és ezt a vizsgát évről-évre, vagy szükség szerint hamarabb is megismé li, hogy nem mu-

ta közik e komoly elkerülhetetlen szüksége a pályacsorogtatásnak?

A kiválasztás szervez kiépzését képzeti a további kiképzés ugy testi, mint szellemi téren. Torna, szabadgyakorlat, játék egyrészt és a teoretikus kiképzés másrészt. Ez aztán közvetlen a Zsidó Árvagondozó legszűbb és egyuttal legnehezebb célkitűzéseibe kapcsolódik bele, mert e téren igen sok tenni valónk van és azt a rendelkezésünkre álló szerény eszközök dacára szűbben, jobban és céltu datosabban kell elővezetni, mint nálunk országszerte szokás, hogy a gondjainkra bizott gyermeknek ne csak kenyert adjunk, hanem a vaját is hozzá.

Ezért kell az összes egy városban lévő gondozottainkat egy szélesebb értelemben vett közös szakmára fogni, például Kolozsváron a vasszakmára (ebbe tartozik az öntőmő, lakatos, szerelő, mechanikus, kovács, stb) hogy a teoretikai kiképzés az általános műveltségén felül a szakmai ismereteket, a szakma iránti megbecsülést nevelje és a fejlődés további lehetőségeit felsérja.

E kiképzéshez tartozik avtán még a szakmai könyvtár és egy házi technológiai gyűjtemény és főképpen jól felszerelt műhely, amely a gyermek egyelőre ipari elfoglaltságának ismeretét van hivatva mélyíteni és szélesíteni.

Az így helyesen kiképzett, vagy's a gyakorlati és teoretikai tudással jól felszerelt munkásoknak a hivatása a műhelynek, vagy annak egyes szakcáiának előmunkálatait vezetni, irányítását, vagy megszervezését vállalni, a Taylor rendszerrel a betanítás, a munkamegterozás- és időmérésel, kisebb

Nyilvánosságra került Lenin végrendelete

Megjósolja a Stalina-Trockij közötti harcot. Utasítást ad, hogy Szalint távolítsák el a központi vegrehejtobizottság eléről

(Bécs, október 21. Az Új Kelet tudósítójától.)
A közvetheőkben Lenin politikai végrendeletének szövegét hoztuk nyilvánosságra, amelyben a szovje hatóságok megállapította a párt két legértékesebb talentumának személyéről, Szalintól és Trockijról nyilatkozik és bizonyos tulajdonságait feltebő aggodalmát fejezi ki. Ezek a feltebőntés belső sorok éppen most, hogy a bolsevis a párt kebelén belül olyan nagy harcok dúlnak, külföldi skualifikációval és jelentő éggel bíróak. Lenin végrendeletét Max Castmann newyorki újságíró hozta nyilvánosságra a „Neue Freie Presse“-ben.

Három évvel ezelőt — írja Castmann — amikor már halálos ágyán fektet és nem tudt beszélni, Lenin egy levelet írt, amelyben megjezta, hogy Trockij és Stalin közötti harc fog kitörni és amelyben analízálta ennek a két embernek a jellemét és megmutatta az utat, amelyen, hogy a szakadást elkerülje, a pártnak haladnia kell. Soh világozóbb főnyben nem mutatkozott meg Lenin politikai előrelátásának rendkívülisége, mint ebben a rövid levélben, melyet Lenin testamentumának neveztek el. Ez a levél ugy hangzik, mintha egy próféának a jóslata volna. Latat és peccet alatt tartották ezt a levelet és Stalina és társai egyttalában nemlétezőnek jelentették ki, mert ez a levél Szalint erősen kritizálja és azt a követelést hangoztatja, hogy Stalina távozzék az orosz kommunista párt vezérítékari állásából. „Amióta Lenin meghalt“ című könyvemben már közöltem néhány részletet ebből a levélből. Ezeket az idézeteket akkor a moszkvai kommunista párt megtagadta és cáfolta. A moszkvai „Politbureau“ egy dokumentumot hozott nyilvánosságra, amelyben kijelentette, hogy a Leninnek tulajdonított levelet Lenin soha meg nem írta. Most abban a helyzetben vagyok, hogy Lenin testamentumát szíszertint közölhetem. A testamentum legelsőör most kerül nyilvánosságra.

„A központi komité stabilitása alatt, amelyről többiben beszéltem, mindazokat a rendszabályokat értem, amelyek alkalmaznak arra, hogy a szakadást elkerüljünk. Pártunk két osztályon nyugszik. Ennek következtében stabilitása megrendíthető és ha a két osztály között nincs egyetértés, pártunk össze is omlhat. Ebben az esetben óltalan volna rendszabályokról beszélni és a központi bizottság stabilitásáról szót vesztegetni. Mert ebben az esetben semmiféle rendszabály nem óvna meg bennünket a szakadástól. Remélem azonban, hogy ilyen eshetőség még nagyon messze van. Ami engem foglalkoztat, az inkább egy garancia a szakadás le-

Csinosan és olcsón
öltöztetheti fiát és leánykáját, mert ógünk berendezett egy modern

gyermekruha salont

ahol hozott anyagokból is készítünk a legszűbb kiállításban angol és francia fiú és leányka ruhákat.

Katz és Mendel

Fűtő 10.

Tegyen egy próbarendelést.

üzemében a kereskedőleg képzett igazgató vagy tulajdonos alatt a technikai vezetést teljes egészében átvenni, vagy modern nagy üzemekben, ahol a munkamegterozás megorganizálása olyan nagy szerephez jutott, ezen munka egy szakmai képzettségnek megfelelő részét több kevesebb önállósággal vezetné. Természetesen nyitva áll előtte az ut, hogy képességeit mint önálló ember, vagy műhelytulajdonos is érvényesíts.

Természetes, hogy mind ezen pozíciókban nem válogathat tetszése szerint: a jobbakkal szorgosabbak, intelligensőbbek, életrevalóbbak al fogják ezt érni és csakis ő, — az Árvagondozó feladata, hogy őket erre öltudatosan és okosan előkészítse.

hatósága ellen és ezzel kapcsolatban szeretnék néhány kitérőleg személyi természetű fejtegetés becsátározni.

Azt hiszem, két embernek a személyiségével kell számolnunk, a Salinnal és a Trockijéval. A közöttük feantülő viszony szakadásra vezető motívumok feltebő hordja magában. A szakadás eshetőségét ugy kerülhetjük el, ha a központi bizottság tagjainak számát ötvenre, vagy szára emeljük fel.

Amióta Stalina lett a párt vezérítékára, rendkívül nagy hatalmat kerített a kezéi közé. Nem tudom egészen bizonyosan, vajjon foga tudni élni is mindig ezzel a hatalommal. Stalina rendkívül nyers, amit ha mi egymás között el is bírnak, semmiesetre nem bírja el a tömeg. Ezért azt javaslom, hogy találjunk egy utat Szalinnak ebből az állásból való eltávolítására. Helyére egy olyan embert kell állítani, aki az elvtársakkal szemben türelmesebb, nyiltabb, szívélyesebb és kevésbé szeszélyes. Ez a megdoldalom sokak szemében talán kicsinyeskedésnek tűnik fel, de ha a szakadás lehetőségét a Salin és a Trockij közötti viszony nézőpontjából nézzük, ugy mindenki könnyen megértheti aggodalmamat.

Trockijról el kell ismernem, hogy ő kétségtelenül a legkvalitátsosabb tagja a központi vegrehejtobizottságnak, de túlagósan elbizakodott és nagyon hajlik a bürokratizmus felé. Ha a párt ezeknek a vesélyeknek a kellő levezetéséről nem gondoskodik, ugy váratlanul előállhat egy bomlási folyamat.

Leninnek ez a testamentuma 1922. de cember 25-én kelt.

Fényképészeti cikkek

Állandóan raktáron

Bernát

papirosáruháiban.

Sötétkammera állandóan rendelkezésre áll.

Lemezeket kidolgozunk.

— Maramarosban vesett az első hó. Maramaroszigetről jelentik: Maramarosban beköszöntött a tél. Borsán és környékén hó esett. Az egész vármegyében fagy pusztit.

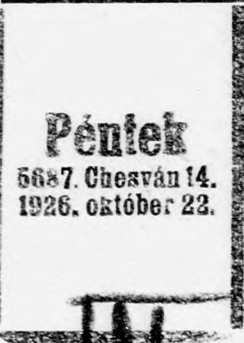
Pente
Vil
(Cu
tudósto
választo
az Áver
Comisio
észe C
jeit, de
a város
felozlat
nél meg
hogy az
latkozat
nak a f
a tanács
ls, zsid
irák, a
fol árm
A C
gármest
tegyék
Pente
Mihali
rue, Os
bevonul
A tá
lutia p
Mih
—
megind
a város
Ugyelge
alatt m
hogy a
nemzeti
séga va
rendelke
csosina
a kövst
—
A k
kossága
felozlat
lenség
litikai
különb
kosság
nikus m
gatása
dílyozta
hároló
röl a fe
aktus k
—
szom
nőm az
és a
önöket.
—
A tá
tatca t
—
Opatia
szok, ak
sz öszo
retipárt
csak az
tanúság
Mih
vétel né
Prie
gyarpár
Mih
—
hogy k
shar itt
voltak
nem vol
goró em
tározato
Prie
felbeszél
—
A tanács
városna
löket fia
talan so
A város
a város
Mih
faktus l

HIREK

Az Új Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztik Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő dr. Marton Ernő.
Az Új Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai napról

Huszonegy év felfüggesztése bucsuzott Washingtoni királyi esküvőjéről. Newyorkból jelentik: Mária királyné ma reggel autón elhagyta Washingtont, ahol 21 évig tartózkodott a tiszteletére. A királyné Baltimor melletti Annapolisba érkezett, ahol a tengerészeti akadémiát tekintette meg. Miklós herceg ez alkalommal román királyi tengerészeti egyenruhát viselt. A királyné Baltimoreban lunched és délután folytatta útját Newyork felé. Newyorkban a királyné befejezte hivatalos látogatásait. Öfensége első estélyét ma tartja meg a Ritz Karton szállóban, ahol a newyorki társaság legelőkelőbbjei fognak megjelenni. A rendőrség széleskörű intézkedést tett, hogy hivatalnok ne zavarják az ünnepély lefolyását.

Fényképes igazolványait látják el a tartalékos tisztakat. Bukarestből jelentik: A hadsereg szolgálati szabályzata értelmében a tartalékos tiszték kötelesek voltak minden évben május 1-én bejelenteni lakásukat cspattestükhöz. Ennek a rendelkezésnek súlyos szankciója volt és hadbírósg ítékezett azok felett, akik a bejelentést elmulasztották. A háboru utáni zavaros időkben igen gyakori volt ez a mulasztás és a hadbírósg minden egyes esetben vádat is emelt a tartalékos tiszték ellen. Végül a hadvezetőség is belátta, hogy ez a rendszer nem megfelelő, mert a f. x. dátumhoz való ragaszkodás folytonos zavarokat okoz. Ezért új ellenőrzési rendszert vezettek be, amely praktikusabb. Minden tartalékos tiszt a csapatnévelől fényképes tartalékos tiszti igazolványt kap, amellyel egyrészt katonai rendőrség felé igazolhatja, másrészt állandó figyelemmel foglalkozni ahhoz, hogy évenkénti jelentkezési kötelezettségének eleget kell tennie. A hadügyminisztérium ezért a lapok útján felhívja a tartalékos tisztakat, hogy minél hamarabb küldjék be csapatnévelőkhöz egy fényképet, katonai helyzetükről részletes jelentést és három lejt az igazolvány ára fejében. A csapatnévelők aztán minden tartalékos tisztnek megküldik a hadkleg-szító útján az igazolványt.

Zadravetz püspök száz régalmatási pert indított a frankügy miatt. Debrecenből jelentik: Ismeretes, hogy Zadravetz tábori püspök több mint száz sajtópert indított a frankügyben személyével foglalkozó cikkek miatt. Az első ilyen sajtóper most tárgyalta a debreceni törvényszék. — A „Tiszántúli Hírlap” január 10-iki számában Reitz János vezércikkében foglalkozott a püspök szerepével és azt a budapesti ügyészség vádiratában foglalt adatok alapján éles kritikával kísérte, mely rágalmasz és becületsértés címen megindult ellene az eljárás. Ország Zsigmond dr., a püspök képviselője a vádolt szigorú megbüntetését kérte, bejelentette egyben az anyagi kártérítési igényt is, amelyről azonban a debreceni bíróság

Az igazságügyminiszter felfüggesztette állásától az ilfovi törvényszék elnökét

(Bucurecti-Bukarest, október 21. Az Új Kelet tudósítójától.) Bizu igazságügyi inspektor, aki az ilfovi törvényszék több megtevédt bíreje ellen a vizsgálatot vezeti, ma a miniszterelnöknek jelentést tett a vizsgálatról. Jelentése alapján az igazságügyminiszter felfüggesztette állásától Davidogiu, a törvényszék elnökét, akinek visszatérére ügyeben gyorsított eljárással november 29-én fognak itélkezni.

...javára lemond a püspök. Hosszabb tartózkodás után kihirdették az ítéletet, mely régalmatási vétsége miatt Reitz Jánost egymillió korona fő és 200 000 korona mellékbüntetésre ítélte. Az anyagi kártérítési igényt a bíróság elutasította, mert azt nem látta meltányosnak. A magánvádi semmisségi peresszal ítélt, de Reitz János is felelt a bűnösség megállapításáért.

A szigeti fakereskedők nem tudnak ötvenezer lej bánatpénzt letenni. Bukarestből jelentik: A helybeli villamosművek már tett közzé versenytárgyalási hirdetményt 8000 köbméter fa szállítására. Jellemző a magyarországi gazdasági krízisre, hogy egyetlen ajánlattevő sem jelentkezett, mert a fakereskedők nem tudják letenni az 50 000 lej bánatpénzt.

Ne hagyja magát

hirdetéseket Bá, mily zeneművet raktarról elintézték. B, mily zeneművet legcsöb ban szílit Revész Belo Maros-ásá-hely. Kérjen a jegyzéket.

Egy életfogytigani fegyházra ítélt rablógonos bűncseveit leütötte a csendőrt és megszökött. Kassáról jelentik: A kassai bűnügyi rendőrség ma egy veszedelmes gonoszseveinek rendkívül érdekes körülmények közt történt szökéséről kapott távirati jelentést. A sárgonyi közlés szerint Lein Osvald bentesseggét, egy rablógonos-ságért életfogytigani fegyházra ítélt gonoszsevet, a napokban akarták átállítani Kertuzból a fegyintezetbe. A gyilkost megbilincseltek és egy csendőrmester kísérte az állomásra. Amint egy házaron áthaladtak, a gonoszseve hirtelen ráámadt a kísérő csendőrré és bilincseit fegyverrel használva úgy vagta fejbe, hogy betört koponyájával, eszméletlenül rogyott össze. A gyilkos azután futásnak eredt és mikor a vészfegyőrt csendőrt megtalálhák, már messzejárt. A körözövelet kiadó csendőrség feltevése szerint a szökvevény, aki románul és magyarul is beszél, minden valószínűség szerint Szlovénia felé vette útját, hogy innen Romániába vagy Magyarországra szökjön. Személyleírása: 1898-ban született, 177 cm. magas, erős testalkatú, gömbölyű arcú, b. kezére egy ökörfej, jobb cukaórára L. O. betűk vannak tetoválva. A rendőrség széleskörű intézkedéseket tett a szökvevény kézrekerítésére.

Az öltözében merget vett be és úgy játszott el jelenetét egy szlovák színésztársulat színeszere. Ungvárról jelentik: Megrendítő színeszere játszódott le tegnap az ungvári színház színpadán. A „Paosirta” operettet játszotta a Ruszinszókban vendégszerelő szlovák színtársulat. A harmadik felvonásban kisebb jelenése volt Angelo Jeronek, a türulati olasz származású tagjának, aki szerepét kifogástalanul eljátszotta, de amint a függöny legördült, a kulisszák mögött összerogyott és eszméletlenül t-rült el. Kollégái magához térítették és akkor elhaló hangon vallotta be, hogy jelenése előtt, az öltözékben mérget vett be. Beszállították a kórházba és rögtön alkalmazott gyomormosással megmentették az életét. Egy újságíró felkereste a kórházban az öngyilkos színészt, aki fájdalmas szavakkal magyarázta meg cselekedete indító okát: — Miért tettem?.. Az emberben egyszer csak felgyűl a keserűség, megundorodik mindentől, aztán szeretne minden után pontot tenni.

Egy sárosi kocsmáros azzal vádolnak, hogy a konkurens zsidó kocsmáros háza felgyújtotta. Eperjesről jelentik: Az eperjesi esküdtszéki ciklus első tárgyalását, melynek anyagát egy rendkívül érdekes gyujtogatási bűnper szolgáltatta, tegnap tartották meg a törvényszék nagy tárgyalási termében. A bűnper előjátéka a múlt év szeptember 5-ről 6-ára virradó éjszaka játszódott le, amikor kigyuladt Fränkel Mór kahanovcai kocsmáros háza. A tűz továbbterjedését meg tudták ugyan akadályozni, de a kocsmáros házának egész tetőzete elhamvadt. Miután már a tűzvizsgálatnál a gyujtogatás gyanuja merült fel, a csend

őrség vette kezébe a nyomozást. A gyanu Sokol György jómódu gazdára irányult, aki rokkant léterére italmérséti engedélyt kapott, de mert egyedül, versenytárs nélkül akarta birni a piacot, állandóan áskálódott a „zsidó kocsmáros” ellen. A csendőri nyomozás nem produkált elegendő bizonyítékot s a károsult kocsmáros családja a kassai bűnügyi rendőrséget kérte fel, legyen a csendőrség segítségére a nyomozásnál. Kassáról Ruffer detektívfelügyelő szállott ki a helyszínére és rövid pár óra leforgása alatt súlyos bizonyítékokat szerzett a gazda ellen. Most már arra került a sor, hogy Sokol alibit igazoljon. Először azt állította, hogy a kritikus éjszakát Kassán töltötte egy itteni szállodában. A felügyelő kereszkérdései azonban zavarba hozták és egy nem létező szállodát nevezett meg. Majd visszavonta állítását, illetve oda módosította, hogy Sebesen aludt egy Szarkasztin nevű gazdasmerősönél. Ruffer felügyelő azonban átment Sebesre, hogy az alibi valódiságáról meggyőződjön. Nem kis meglepetésére az albitanunál tettenérte a gyanúsított Sokol György feleségét, aki éppen rá akarta venni a gazdát, hogy vajjon férje mellett. A detektívfelügyelő intézkedésére most már a csendőrség nyomban letartóztatta Sokolt, aki az eperjesi törvényszék vizsgálóbírája előtt töredelmes beismerő vallomást tett. A tegnap megtartott főtárgyalás bővelkedett a meglepő fordulatokban. A gyujtogatással vádolt Sokol György visszavonta a vizsgálóbíró előtt tett beismerő vallomását és mindent tagadott. A tanuk viszont, a Kassáról megidézt Ruffer detektívfelügyelővel együtt t-rhelő vallomásokot tettek. Ítéltre holnap kerül a sor.

Brutális verekezés a felső-ípariskolában. Ma reggel fénykor órákor a felső-ípariskola folyosóján megjelent egy huszággal kezében Marcián negyedik évfolyambeli diák, aki megtámadta Jozsepvics, Frank és Dána zsidó tanulókat. Antiszemita szikok közepette üldözni kezdte őket és különösen Frankot, aki összetört tagokkal ajuktan esett össze az utazót folyosóján. Megállítást nyert, hogy Marcián exaltált idegűtű fu, akinek az időt brutálisára impuizust, hogy néhány nappal ezelőtt az iskola műhelyében a Jozsepvics kezében eltört kalapács nyelve véletlenül megsebesítette arcán.

Zsidó nap a filadelfiai világkiállításán. Newyorkból jelentik: A Brith Abraham független szabadkőműves páholy október 3-án nagy zsidónapot rendezett a világkiállítás koncerttermében, amelyen 20.000-nél több zsidó vett részt Amerika összes államából. A Brith Abraham, jelenleg 140 000-nél több tagot számlal, a világ legnagyobb szabadkőműves testületének egyike. A nagygyűlést Filadelfia polgármestere W. Freeland Keendrick nyitotta meg. A főszónok Luis Malchuc volt, aki nagy meglepetését fejezte ki afelett, hogy a zsidók páholyok és a cionista szervezet között pattomot találtak az együttműködésre és kiemelte az amerikai zsidóknak ama kötelességét, hogy európai testvéreiken, akik előtt Amerika kapul mindinkább elzárulnak, konstruktív munkával segítsen. Nagy hatást keltett a világhírű filantropnak és politikusnak Nathan Strausznek felezőlalász, aki rámutatott arra a fontos szerepre, amelyet Amerika zsidósága Amerika felvirágoztatásában betöltött. Ugyancsak rámutatott a washingtoni kormánynak fontos megnyilatkozására, amellyel a palesztinai zsidó nemzeti otthon felépítésének támogatói közé állott. Annak a reményének adott kifejezést, hogy Amerika zsidósága teljesíteni fogja kötelességét a palesztinai zsidó nemzeti otthon felépítésével szemben. Nathan Strausz után még több felezőlalász következett, amelyek után kezdetét vette a program művészi része.

* Palesztinába készül? Akkor már most rendelje meg a legújabb magyarnyelvű Palesztina-Egyiptom Utmutatót (Baedeker) az Új Kelet könyvosztályánál. Ára vászonkötésben, 200 lej.

Concurenta
Brassó és vidéke legelőkelőbb közönségének uriszabósága
első helyen vezet úgy kivitelben, mint szabásban
Tehenplac 4. Brassó. A fürdővel szemben.
Szövetraktár
Saját készítményű kész férfi- és gyermekruhák

Csütörtök
Világ
László,
Még
Irják
A Kor
világ
mán
regé
dalmi
val ko
Mutatv
K
D
C
M
ár
VO
Hird

saiól

inspektor,
sztereotíp-
szette ál-
ssal novem-

yanu Sokol
si rokkant
t, de mert
birni a pia-
orcsmáros"
odukait ele-
korcsmáros
t kérte fel,
tomozásnál,
zállott ki a
sa alatt su-
ellen. Most
alib t igá-
a kritikus
széledában-
n zavarba
te nevezett
ve oda mő-
Szarkasztin
yelő azon-
alodiságáról
re az albi-
kol György
i a gazdát,
ivfegyűelő
nyomban
örvényesek
nerő vallo-
rgyalás bő-
A gyujto-
szavonta a
llomását és
a Kassáról
vel együtt
holnap ke-

iparisko-
fekő-apat-
ággal ke-
béli dák,
és Dénes
kösepatte
n Franhot,
tt össze az
yert, hogy
k az időt
ny nappal
povics ke-
ül megre-

világkiáll-
h Abraham
tóber 3 én
állítás kon-
több zsidó
l. A Brit
tagot szám-
res testüle-
delha pol-
k nyitotta
t, aki nagy
hogy a cri-
ezet között
ésre és ki-
ötelességét,
tt Amerika
raktiv mun-
a világhírű
Strausznek
fontos sze-
a Amerika
arcsak rá-
nak fontos
utinál zaidó
gatói közö
kitevezést,
fogja köte-
otthon fel-
után még
k után kez-
e.

or már most
Palestina-
z Uj Kelet
200 lej.

Korunk

Világnézeti ha i szemle. Szerkeszti Dienes László, Cluj (Kolozsvar), Str. Regala 47.

Megjelen havonta 80 oldalon. Irják a legjobb magyar írók.

A Korunk minden száma hoz **négy-öt világnézeti-társadalmi tanulmányt, egy elbeszélést, egy regényfolytatást.** Nem lokális irodalmi lap, hanem korunk nagy problémáival komolyan és mégis közérthető stílusban foglalkozó havi szemle.

Előfizetési ára: félévre 360 lei, — negyedévre 200 lei.

Mutatványozás nélkül ingyen küld a kiadóhivatal

A Kadima-nyomda

csak
izléses és szép
nyomtatványt
szállít

Cluj, Str. Baron L. Pop 10
Telefon 10-47

Még mindig tart

áruraktárunk mélyen
leszállított áron való

árusítása! VOITH & Co

Cluj

Hirdessen az Uj Keletben

KÖZGAZDASÁG

Súlyos depresszió jegyében alakult ki az őszi szezon

A kereskedelemben általános kedvetlenség uralkodik. A lej emelkedése folytán az egyes cikkek árai jelentékenyen visszamentek

(Cluj-Kolozsvar, október 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az erdélyi piacnak talán még sohasem volt olyan válságos, krízisekkel teli őszi szezonja, mint az idén. A mesterségesen előidézett és egyre nagyobb méreteket öltő pénzkrízis rendkívül nyomorítottan fekszik meg a kereskedelmet. A közönség az idők folyamán ugyszólván a minimumra volt kénytelen vásárlási igényeit redukálni, a közterhek és egyéb gazdasági nehézségek pedig a végökig feszítette a krízist. Ennek az általános gazdasági depresszióknak a jegyében alakult ki az őszi szezon is, amelytől általában fellendülést vártak, de amely ezt a várakozást még megközelítőleg sem elégítette ki.

Nem képez kivételt ez alól egyetlen szakma sem. A nagyobb kereskedelmi vállalatok külkereskedelmi relációi a lej emelkedése folytán és a rendszertlen vámok miatt stagnálnak a kisebb cégek pedig a közönség lefokozott vásárlásainak vannak alárendelve. Erthető tehát, hogy az egyes szakmákban általában nyomorító kedvetlenség uralkodik és az üzleti vállalkozások a minimumra redukálódtak.

A fűszer és gyarmatáru kereskedelemben a nehéz pénzviszonyok következtében az inkasszó szinte leküzdhetetlen akadályokba ütközik. A lej javulása folytán az áruk minden cikkben igen jelentékenyen visszamentek. A detailkereslet csökkenésével az angro-forgalom is redukálódott és ez a redukció erősen kiható a vidéki kereskedelemre is, ahol az alacsony gabonaárak miatt a falusi lakosság csak a legminimálisabb szükségletet szerzi be.

A textil és divatáruszakmában nagyjában ugyanez a helyzet. A forgalom főleg az olcsóbb divatcikkekben bonyolódik le, mert a drágább árut a közönség nem tudja megfizetni. A lej emelkedésének megfelelően az áruk itt is erősen csökkenőben vannak, különösen a külföldről importált cikkek árai, amelyeket idegen valutában kell fizetni. Az inkasszó ebben a szakmában még nehezebb és ezért a gyárakat kivéve, az angrosszisták igyekeznek az áruhitelket megszorítani.

A vegyészeti iparban a kereslet meglehetősen lenyha, amely különböző szén-dioxid- és illatszerekkel érhető. A lej emelkedésével egyidejűleg a vételkedv is erősen megcsappant és nemcsak a vásárló közönség, hanem a cégek is várakozó állásponton

vannak. A belföldi cikkek árai majdnem változatlanok és csupán a külföldi cikkek áraiban érezhető kisebbarányú csökkenés. Az üzletkialakításokban ebben a szakmában, ennek dacára, általában elég kedvező kerek mondhatók és remélik, hogy a sűrűsebb napok és általában a béli szezon megindulása némileg meg fogják javítani a helyzetet.

A bőriparban

A hozzatartó száraz őszi nagyon hátrányosan befolyásolja az üzleti forgalom kialakulását. Az előrelakodott szezon folytán a könnyű divatcikkekben a forgalom már csekély, a nehezebb áruban, ugyszólván talán anyagokban pedig még nem adult meg a kereslet. Az inkasszót ez a körülmény meglehetősen megnehezíti. A külföldi verseny a lej emelkedése folytán erősen kezd éreztetni a hatását és ez a belföldi készítmények árait is erősen lecsorítja.

A fapiac

ugyanosak az üzletlenség jegyében kezdte meg az őszi szezonot. A keményfapiac ugyszólván teljesen üzletlenség. A lej magas kurzusa szinte lehetetlenné teszi az exportot, viszont a belföld felvevőképessége egészen csekély, úgy, hogy a meglévő készleteket sem lehet elhelyezni. Ennek tudható be az is, hogy Románia külföldi fapiacait egymás után hódítja el a jugoszláv verseny, amely egyrészt a dinár árfolyama, másrészt pedig a jobb szállítási lehetőség folytán kedvezőbb helyzetben van. A tölgyfaanyagban az export hiánya, dongaárakban pedig a gyöngye szűrése miatt nem fejlődhetett ki nagyobb üzlet. Tözfában nagy készletek várják a szezon kialakulását és bár nagyobb forgalom még nem bonyolódott le, változatlan áruk mellett igen élénk üzletre lehet számítani.

A szeszpiacban

az utóbbi hetek folyamán az üzleti forgalom némileg fellendült és ezt nem befolyásolta hátrányosan a szesz árának kisebbmértvű emelkedése sem. Kivételt képeznek ez alól a gyümölcs-pálinkák, amelyeknél az amugy is kis kereslet még jobban lecsökkentette az értékesítési revíziója. Bortan az üzlet továbbra is mérsékelt, mert a pénzhiány miatt a kereslet nem ölhet nagyobb arányokat. A termelők sem a mustot, sem a tavalyi borkészleteket nem hajlandók alacsony áruk mellett értékesíteni.

Tőzsde

276-25-ös zürichi hivatalos zürichi árfolyam után az utóban 275-re lajyult. Párisban 18-ról 17-50-re csökkent, B'csben és Budapesten viszont némileg emelkedett a román valuta árfolyama. A külföldi devizák közül Zürichben az olasz lira emelkedett erősen, amely 22-ről 23-05-re javult. A belföldi piac továbbra is lenyha, élénkbb kereslet csak Milánó iránt mutatkozik emelkedő árfolyam mellett.

Devizák	Valutapiac 1926 Október 21 (Rador)								
	Kolozsvar	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3610-3620	—	—	680	3640	13773	13680	65362	1930 1/2
New-york ..	185-187	51812	51837	3265	187	71390	70880	3385	—
London ...	908-910	251220	2513	158 1/4	910	3462	343670	16420	48487
Páris	552-556	1560	1585	—	583	2170	2160	10425	301 3/4
Milano	840-850	2250	2305	145	835	3140	3119	150 1/2	432
Prága	575-585	1532 1/2	1532 1/2	97 1/2	558	2114 1/4	2093 1/2	—	296 1/4
Budapest ..	381-383	7250	7250	—	2620	—	9927	476 2/3	—
Belgrád	—	915	915	—	330	1260	125070	6000	177
Bukarest ..	—	276 1/4	276 1/4	1750	—	381	373 1/2	1815	54
Varsó	—	58	58	—	—	7920	7860	37663	—
Bécs	2620-2640	7305	7305	—	2660	10072	—	47937	—
Berlin	4460-4470	12330	12330	—	4485	16936	16864	80537	—

Száz lei árfolyama: Zürich 275, Páris 17-50, Budapest 38100, Bécs 37850, Prága 1815.

Cáfolnak a nemzetközi gazdasági manifesztum aláírói

Morgan bankár a manifesztum ellen

(London, október 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Daily Telegraph“ reprodukálja Morgan bankár az amerikai sajtóban megjelent nyilatkozatát, amelyben a nemzetközi gazdasági manifesztum ellen foglal állást és kijelenti, hogy ezt beleszámítás nélkül becsültoták ki az aláírásával. Ugyanilyen nyilatkozatot tett Schacht, a német Reichsbank elnöke is. Az orosz aláírók is közlik, hogy nem vettek részét a felhívás megkeresésében. A francia lapok a manifesztumot a versaillesi békeszerződés ellen irányulónak tekintik és megállapítják, hogy annak kezdeményezői Sir George Paish és Morrison B. H., akik mindketten ismert hívei a Nemzetországhoz való közeledésnek.

Angol gazdasági körök a manifesztumot a világ gazdasági konferencia preludejének tekintik. A konferencia előkészítő bizottsága november 15-én ül össze Genfben, hogy megállapítsa a tanácsokozások programját.

Népszövegű körökben egyébként a nemzetközi gazdasági manifesztumot a szövetségi pénzügyi bürokrácia által már korábban elfoglalt álláspont megváltoztatásának tekintik és remélik, hogy a manifesztum befolyásolni fogja az egész világ közvéleményét, biztosítva a Genfben tervezett nemzetközi gazdasági konferencia sikerét.

Száz kilóig áruküldeményeket is felvehetnek az álmások személypedgyász gyanánt. Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága rendeletet küldött szét, amelyben közli, hogy azok a fővonalon lévő állomások, ahol elegendő ideig állnak a személyszállító vonatok, a személypedgyász küldeményeken kívül felvehetnek áruküldeményeket is 100 kg. súlyig.

Export-Import. (Külkereskedelmi keresletek, kínálatok és bizományi megbízások.) A bukaresti Kereskedelmi és Iparkamaránál a legutóbbi kimutatásunk óta, utabban az alábbi külföldi cégek jelentették be, hogy külkereskedelmi relációkat चाहताना romániai kereskedelmi vállalatokkal. Ugo Vizoni, Genova (Itália) Postafők 1249 gabonaeportörökkel. — T. Turki Ska., Lwow (Lengyelország) Ul. Miehew ca 10, fű és céklaimportőr. — Iuse Gabriel Semo, Ruscsuk (Bulgaria) 1-30 lgr. befogadóképes sűgű üvegeket importál. — Cser Miklós, Kaposvár (Magyarország) Erzsébet ut. 6. petroleum importőr. — Gerson is L wy Szófia, Porchtenska kúta 118, szeton importőr. — Mouget et Mayer, Paris 40 bis Faubourg Poissonnière, romániai export-importörökkel együtt összeköttetést. — Stover Manufacturing et Engine Co. H. C. Wolff, Freeport III. (Hollandia) olaj- és szénmalom-motorek gyára. Takarmánypritógépek.

Uj ipari kedvezmény. A „Monitorul Oficial“ október 17-i száma közli, hogy a legutóbbi minisztertanács a „Polana“ Fűrészgyár Részvénytársaságnak, Ajdaka (Háromszék megye) megadta az iparpártolási törvényben engedélyezett kedvezményeket.

Románia bankjegyforgalma. Bukarestből jelentik: A Banca Nationala október 2-iki kimutatása szerint Románia bankjegyforgalmában lényegtelen emelkedés állott b. Az előző heti 21,044,447,460 lejről az emisszió 21,050,615,297 lejre emelkedett.

Németország kereskedelmi szerződést köt az angol dominiumokkal. Berlinből jelentik: Lapjelentések szerint a német kormány kereskedelmi szerződéseket kíván kötni az angol dominiumokkal, elsősorban Írországgal és Délafrikával.

Parafint, stearint

és mindenféle templomi, szalon és karácsonyi gyertyát gyárt és felhívásra mintázott arajánlással szolgál

Lengyel Sándor és Flai gyertyagyára, Arad. Interurban telefon 407.

SZÍNHÁZ MŰVÉSZEI

A színházi iroda közleményei.

A Noszty-fiu esete Tóth Marival. Mikszáth nagy regényéből átdolgozott vígjátéknak főpróbáiból itélve a Noszty-fiu esetének Kolozsvárt is szenzációs sikere lesz. A végtelenül kedves és romantikus szerelmi történetnek egyetlen-jelenete sem unalmas, vidám és közvetlen, helyenként elragadóan bűbajos, ami egészen természetes, hogy megfogja a közönség kedélyét. A színház drámai együttese érzi a kedves feladatot, hogy ebből sikert kell csinálnia és a legnagyobb ambícióval készíti elő az előadást, melynek bemutatója pénteken este lesz. Főszereplői lesznek: Marsi Gizi, Székelyhidu. D. Jka, Kiss Manyi, Laczkó, Miklóssy, Átdor, Hoykó, Mihályfi, Ihász, Kemény, Forgács, Leővey, Izsó, Kozma, Mester Tibor.

Heti műsor

- Péntek: A Noszty-fiu esete Tóth Marival. (Ujterem, először. Premiebérlet 16 sz. Sorozatszám 98)
- Szombat, 3-kor: Elzevir. (Második ifjúsági előadás igen elős helyekkel. Bevezetőelőadást tart Kis Ernő dr. tanár. Sorozat 99.)
- Szombat, 6-kor: Da ázefák zek. (Jótekhonyeolu előadás a Vörös Kereszt egyesület javára. Neményi Lili fellépésével. Rendes esti helyárak. Sorozat 100.)
- Szombat, háromnegyed 9-kor: A Noszty-fiu esete Tóth Marival. (2-odszor. Napibérlet 17 sz. A. Sorozat 101)
- Vasárnap fél 3-kor: Csókos asszony (Lengyel Irén. Leszállított helyárakkal. Sorozat 102.)
- Vasárnap 6-kor: Huncut a lány. (Neményi Lili, Tolcsay. Ihász Aladár. Rendes helyárak. Sorozat 103.)
- Vasárnap, háromnegyed 9-kor: A Noszty-fiu esete Tóth Marival. (Napibérlet 17 sz. B. Sorozatszám 104.)
- Hétfő, 7-kor: Pagan'ni. (Operett. Bérletszűnetben. Karácsonyi, Tolcsay, Ihász. Sorozat 105) Kezdete 7-kor)

Álmeneti kabátok

Neumann M. férfiruhaáruhaza
Cluj, Piata Unirii (Póter) 14

Kartonage

Különböző dobozokat, kertenokat a legrövidebb idő alatt készíti és szállítja az „Alfa“ Dobozkészítés, Alfred Fabritius Nagyszében, Heupletz 5.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv. Társ.

Cluj, Piata Unirii No 7. — Saját tőkét 48,000,000 lej. — Fiókjai: Dés, Diosszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhely. Affiliált intézetei: Torda-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár Rt. Torda, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhely, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyvésd. Aruaktírái a vasnt mellett. Betéteket elfogad, váltókat lezámitól, bel- és külföldi átutalásokat teljesít. — Safe deposit. — Mindenféle bankszerű ügylelet előnyösen végez.

APROHIRDETÉSEK

Magyarországi közlésnél egy szó 4 lej, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állásajánlásoknak 50% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

Egy intelligens leány lakást kaphat Király-utca 45. Feketésnél.

Kittő: 6 minőségű **bivaly teje** garantáltan 100% október hó 1-15-ig hához szállítva is kapható: Schwartz Ignác, Tel. Decebal 36.

Egerbogyó kóser must Deutch Sionnát, Cluj, Calea Reg. Ford. 87. alatt kapható. 1926

Helyi és utazó úgynököket keres magas jutalékkal, biztosítékkal a „Műlt és Jövő“ szerkesztőségénél — Cuj, Btrada Regina Maria 32.

Eladó nagy ruhaszekrény, gyermekkoszi, lámpa, lámpa-ernyő és még több más tárgy, Monostori-ut 56.

Intelligens izr. unió elfogad teljes állatára zongorahasználattal és tanítással jó családból való leányokat — Oradeamare, Beethy Ödön-utca 42, I. emelet 7. Berger Antalné.

Mindenféle fordítások angol, francia, német, román és magyar nyelven (levelek, kérvények, szépirodalmi, tudományos, közgazdasági cikkek, periratok stb.) irógéppel való másolások és sokszorosítások gyorsan, pontosan készülnek. Dr. Mandel, Str. Rađa (v. Kötő-u.) 3.

Perfekt német, román, magyar, könyvelésvezető író 50 éves izr. ur, ember, szombat megartásával, raktárnál vagy irodai alkalmazást keres. Szíves megkereséseket „Szerény“ jellegre a kiadóba kérek.

Intelligens nő teljes ellátást kaphat zsidó családnál, Főter 9 sz. földszint 4 a'alt.

Használt zsátot, mindegyikre vesz és elad Schulz Dawid, Timisoara. Prayer utca 24. Telefon 22-40. 1276

Barzol

Fierarie Vasfűzet
Cluj-Kolozsvár, Piata M. Vit. 19
Telefon 1049

Egy teljese felszerelt és abszolút jókarban levő mozifelszerelés jutányosan eladó. Cin a kiadóban. 1924

Ajánlok I. rendű prima gesztenyét az állomás Nagybánya, kg-ként Lei 12.50. Fuvartól és zsák ingyen. Csak pénz ellenében szállítok. Legkisebb mennyiség 50 kg. Benéth David, Baia-Mare 19-4

Róth

cipésznél Szép-u. 2. sz. alatt készülnek a legújabb divatu cipő-különlősségek.

Csomagoló

Ládák

és mindenféle posta, liborós ládák jutányosan beszerezhetők az

„Optima“

ládagyárban

ECKSTEIN és RÓTH — ORADEA
Calea Victoriei (Kolozsvári-utca) 101-103.
Telefon 9-93.

Szerkesztőség adóhivatala
Cluj-Kolozsvár, S. P. P. (Brassai-utca) 11. Telefon: 333. és 334. 377.

1926 október

Strada

Uj A kolozsvári nemcsak az a város, hogy a város nem lesz város a felosztásánál, hogy a város meknek teszi tásával természetesen városi tanács bennünket. I az az oka, m deése száz szűnket — bá alatt sok tisz hanem talán tényével a k szempontból autonómiájába. Hogy a fe sebségek leh nem személyi állásfoglalása néra, hogy cs képviselve a szavát a felos. Az új kört iszt el benn lakossága im hogy járuljon tárok elég ter ma már mind zsidó kisebbsé és ingadozás maguk válassz dag tapasztalt rövidlátás vol latokat nem l oájaink javár zeti tagozódás döntően bef rorsát is. A tavasz tanui lehetőü lenésnek, h zsidó lakosság zetten követé esít, ott az a támogattak. a zsidóság s nagy az ereje választások r. Önmagunl való kötelest let megválas hatással van, sára, gazdaság kel befolyást keinek szem letek az egye védelmező fő Eat szonl